

УДК 811.111+811.161.2]'25'42

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-36>**Олена ГУРКО,***orcid.org/0000-0002-2839-2400**докторка філологічних наук, професорка,
завідувачка кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпро, Україна) hurko.o.v@gmail.com*

АНГЛОМОВНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТ СТУДІЮВАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті з'ясовано лексико-стилістичні та прагматичні особливості політичної промови Джоозефа Байдена в контексті російсько-української війни, а також проаналізовано засоби, якими послуговується президент для інформаційного та психологічно-емоційного впливу на міжнародну аудиторію. Лінгвістичних досліджень, присвячених виявленню експліцитних та імпліцитних маркерів у межах англомовного політичного дискурсу в українському мовознавстві майже немає, це й зумовлює актуальність запропонованих лінгвістичних студій.

У науковій розвідці поставлено за мету виявити одиниці, які використовує мовець для посилення значущості своїх слів щодо ситуації з Україною на світовій арені, а також вказати на засоби, якими послуговується Джоозеф Байден для переконання та представлення тієї чи тієї ситуації. У статті з'ясовано межі вербалізації риторичних питань у мовленні президента; окреслено параметри експлікації емоційно-оцінних словосполучень; виявлено конструкції, що вможливають передавання ефекту негайності та драматичності подій. Матеріалом вивчення є промова президента Байдена щодо об'єднаних зусиль вільного світу на підтримку народу України промова, виголошена 26 березня 2022 року.

Для промови Джоозефа Байдена характерне частотне використання лінгвопрагматичних маркерів, які служать прямими та непрямыми репрезентантами, вможливаючи досягнення риторично емпатичної інтерпретації інформації, яка передається адресатові від адресанта та насичена емоційними апеляціями, історичними паралелями та політичними меседжами, зокрема: утвердження національної свідомості громадян та об'єднання націй задля незалежності та миру. Перспективу подальших наукових студій вбачаємо у порівняльному дослідженні виступів американських політиків.

Ключові слова: англомовний політичний дискурс, модусна категорія, лінгвопрагматичні маркери, епістемічність, президент, війна.

Olena HURKO,*orcid.org/0000-0002-2839-2400**Doctor of Philological Sciences, Professor,
Head of the Department of English for Non-Philological Specialities
Oles Honchar Dnipro National University
(Dnipro, Ukraine) hurko.o.v@gmail.com*

ENGLISH-LANGUAGE POLITICAL DISCOURSE AS AN OBJECT OF STUDY FOR GRADUATES

The article deals with the lexico-stylistic and pragmatic features of Joseph Biden's political speech in the context of the Russian-Ukrainian war and examines the rhetorical strategies employed by the U.S. President to exert informational, psychological, and emotional influence on the international audience. In Ukrainian linguistics, there is a notable lack of research devoted to the identification of explicit and implicit markers within English-language political discourse, which determines the relevance of the present study.

The aim of the research is to identify the linguistic devices used by the speaker to reinforce the significance of his statements regarding Ukraine's position on the global stage and outline the strategies through which Joseph Biden seeks to persuade and frame particular interpretations of events. The analysis focuses on the scope of rhetorical questions in the President's speech, the parameters of emotionally charged evaluative expressions, and syntactic constructions that create a sense of immediacy and dramatization of events. The empirical material consists of President Biden's speech on the united efforts of the free world in support of the Ukrainian people, delivered on March 26, 2022.

The speech is marked by the frequent use of linguo-pragmatic markers that function as direct and indirect rhetorical devices, facilitating emphatic interpretation of the transmitted message. The discourse is characterized by emotional appeals, historical analogies, and political messages aimed, in particular, at consolidating national identity and fostering the unity of nations in the pursuit of independence and peace. Further research prospects are seen in conducting a comparative analysis of speeches delivered by American political leaders.

Key words: English-language political discourse, modal category, linguopragmatic markers, epistemicity, president, war.

Постановка проблеми. Питання, пов'язані з експлікацією прямих та непрямих засобів, які репрезентовані у політичному дискурсі є вкрай актуальними в умовах сьогодення. З урахуванням того, що у фокусі уваги дослідників – промови політичних діячів, за допомогою яких вони не лише вербалізують інформацію, а й психологічно або емоційно впливають на аудиторію на міжнародному рівні, тому вважаємо на часі – студіювання мовлення ключових політиків в ракурсі російсько-української війни.

Аналіз досліджень. Мовно-стилістичні засоби, якими послуговуються адресанти під час комунікації активно вивчають в українському та зарубіжному мовознавстві. Зокрема, О. Гурко студіює лінгвостилістичну, структурно-семантичну та лінгвопрагматичну специфіку мовлення президента (Гурко, 2022; Гурко, 2025), Т. Стецик окреслює структуру перзуазивних одиниць (Стецик, 2025), Н. Тимошук аналізує політичні промови Джозефа Байдена (Тимошук, 2025), А. Худолій описує вербальну специфіку політичного дискурсу з докладним опертям на аксіологічні складники (Худолій, 2014: 174). Натомість М. Діденко вивчає політичні виступи німецьких політичних діячів кінця ХХ століття, виявляючи інтегральні і диференційні ознаки текстів (Діденко, 2001).

Отже, в умовах сьогодення вважаємо логічним зацікавленість науковців до вивчення мови ключових політиків у міжнародному контексті. З урахуванням того, що лінгвістичних досліджень, присвячених виявленню експліцитних та імпліцитних маркерів у межах англomовного політичного дискурсу в українському мовознавстві майже немає, це й зумовлює актуальність запропонованих лінгвістичних студій.

Мета статті. У науковій розвідці ставимо за мету виявити одиниці, які використовує мовець для посилення значущості своїх слів щодо ситуації з Україною на світовій арені, а також вказати на засоби, якими послуговується Джозеф Байден для переконання та представлення тієї чи тієї ситуації.

Поставлена мета зумовила потребу виконати такі завдання, по-перше, з'ясувати межі вербалізації риторичних питань у мовленні Джозефа Байдена; по-друге, окреслити параметри експлікації емоційно-оцінних словосполучень; по-третє, виявити конструкції, що вможливають передавання ефекту негайності та драматичності подій. Матеріалом вивчення є промова президента Байдена щодо об'єднаних зусиль вільного світу на підтримку народу України, виголошена 26 березня 2022 року (remarks by President Biden, 2022).

Виклад основного матеріалу. В аналізованій промові Джо Байден почасти використовує чис-

лівники, які слугують, по-перше, яскравими експлікаторами хронологічної ретроспекції (*They were the first words at the first public address of the first Polish Pope after his election on **October of 1978**; John Paul brought the message here to Warsaw in his first trip back home as Pope in **June of 1979**; **Ten years later**, the Soviet Union collapsed, and Poland and Central and Eastern Europe would soon be free; Today's fighting in Kyiv and Mariupol and Kharkiv are the latest battle in a long struggle: **Hungary, 1956; Poland, 1956 then again 1981; Czechoslovakia, 1968***), а по-друге, постають квантифікаторами подій та явищ (*We've sanctioned more than **400 Russian government officials**, including key architects of this war; Over **400 private multinational companies** have pulled out of doing business in Russia – left Russia completely – from oil companies to McDonald's; It takes about **200 rubles to equal one dollar**; I've announced, two days ago, we will welcome **100,000 Ukrainian refugees***). З зазначеного постає, що частотне вживання різних численикових одиниць уможливорює створення відчуття історичної безперервності, посилення аргументів щодо економічного впливу санкцій та підтвердження масштабів підтримки України.

В аналізованому тексті мовець послуговується узагальнювальними виразами задля створення ефекту колективної відповідальності та окресленні своєї історичної місії – боротьби за демократію: ***Every generation** has had to defeat democracy's mortal foes; **For generations**, Warsaw has stood where liberty has been challenged and liberty has prevailed; **All the world democracies** have a responsibility to help; **Every nation** must make the hard choices.*

У межах наукової розвідки виокремлюємо кілька ключових одиниць, які в проілюстрованому нижче контексті слугують прямими маркерами, що вказують на важливість боротьби за свободу та роль України, а також ідеологічного поділу між демократією та автократією:

*Ukraine / Україна: My message to the people of Ukraine is the message I delivered today to Ukraine's Foreign Minister and Defense Minister, who I believe are here tonight: **We stand with you. Period.***

*Freedom /свобода: And my message to the rest of Europe: This **new battle for freedom** has already made a few things crystal clear.*

War / війна: In the lead-up to the current crisis, the United States and NATO worked for months to engage Russia to avert a war.

Putin / Путін: Notwithstanding the brutality of Vladimir Putin, let there be no doubt that this war has already been a strategic failure for Russia already.

*Democracy / демократія: **The democracies of the world are revitalized with purpose and unity found in months that we'd once taken years to accomplish.***

*Autocracy / автократія: **Because the darkness that drives autocracy is ultimately no match for the flame of liberty that lights the souls of free people everywhere.***

В аналізованій промові фіксуємо чималу кількість лексем, що містять емоційно-оцінне забарвлення. Істотним є те, Джо Байден використовує емоційні епітети, по-перше, для експлікації негативних характеристик ворога (*In the face of a **cruel and brutal system of government**, it was a message that helped end the Soviet repression in the Central land and Eastern Europe 30 years ago; Putin has the gall to say he's "de-Nazifying" Ukraine. It's a lie. It's just cynical; This war is **not worthy of you, the Russian people***), а по-друге, для окреслення позитивних рис союзників (*And **their brave resistance** is part of a larger fight for an essential democratic principles that unite all free people: the rule of law; free and fair elections; the freedom to speak, to write, and to assemble; the freedom to worship as one chooses; freedom of the press; At the same time, alongside these economic sanctions, the Western world has come together to provide for **the people of Ukraine with incredible levels of military, economic, and humanitarian assistance**; Ukraine will never be a victory for Russia – for **free people refuse to live in a world of hopelessness and darkness***). Отже, за допомогою таких одиниць Джо Байден емпатично посилює свій меседж, підкреслюючи контраст між демократією та автократією.

Яскравими вербалізаторами модусної категорії епістемічності в аналізованому матеріалі є конструкції на кшталт *must, sure, of course, I think*, які мовець використовує для висловлення переконаності в повідомлюваному та підкресленні категоричності зазначеного. Наприклад: *Putin **can and must end this war**; **Of course, we stand with you**; **I know not all of you believed me and us...**; **We must commit** now to be in this fight for the long haul; In fact – Russia has managed to cause something **I'm sure** he never intended: **The democracies of the world are revitalized with purpose and unity found in months that we'd once taken years to accomplish.***

Із зазначеного тексту постає, що промова президента насичена компаративними конструкціями з причинно-наслідковим відтінком послідовності або одночасності дій, підґрунтям яких є сполучник *as*: ***As a result of these unprecedented sanctions, the ruble almost is immediately reduced to rubble. Saw tears in many of the mothers' eyes as I embraced them; their young children – their young children not***

sure whether to smile or cry; Over the long term, as a matter of economic security and national security and for the survivability of the planet, we all need to move as quickly as possible to clean, renewable energy.

Відомо, що риторичні питання здебільшого вживають для привернення уваги адресата до ситуації. Т. Мелкумова слушно зауважує, що риторичні питання емоційно підкреслюють певні думки чи події, містять відтінки подиву, іронії, виражають напруження почуттів, спонукають до роздумів та відбивають авторське ставлення (Мелкумова, 2009: 111–112). Авторка переконана, що адресат художнього твору сприймає ідеї адресанта не методом логічного аналізу, а через співпереживання його героям, часом навіть не фіксуючи на свідомому рівні ті чи ті висновки під час читання, а осмислюючи їх вже пізніше. Напруженню почуттів у читанні тексту може допомагати взаємодія риторичних питань з іншими виражальними синтаксичними засобами, наприклад, парцеляцією, анафорою та повтором (Мелкумова, 2009). Саме тому вкрай доречними в аналізованій промові Джо Байдена є використання риторичних питань, які спонукають аудиторію розмірковувати: ***My God, what's going to happen to me? What's going to happen to my family? Is it any wonder that 200,000 Russians have left their country?***

Для досягнення найвищого рівня «патетики» та наголошенні на емпатизації важливості подій Джо Байден у своєму мовленні використовує прикметники у формі найвищого ступеня порівняння: *Time and again, history shows that it's from **the darkest moments that the greatest progress follows**; It's an example of one of **the oldest of human impulses**: using brute force and disinformation to satisfy a craving for absolute power and control; It was ranked – Russia's economy was ranked **the 11th biggest economy** in the world before this evasion – invasion. It will soon not even rank among the top 20 in the world.*

В аналізованому тексті спостерігаємо також варіативність лексичних одиниць, адже замість одноманітних повторень мовець послуговується синонімічними еквівалентами, що употужнює й урізноманітнює мовлення: *autocracy – brute force – tyranny; support – stand with – help; fight – struggle – battle.*

Повторення прикметниково-іменникових словосполучень з використанням паралельних конструкцій сприяє активній ритмічності виступу та посиленню меседжу переконливості: ***We will have a different future – a brighter future rooted in democracy and principle, hope and light; Swift and***

punishing costs are the only things that are going to get Russia to change its course.

Задля підкреслення драматизму ситуації у своєму мовленні президент використовує лексичні конструкції на кшталт *people are on the frontlines, those who are yearning to be free*. Наприклад: *And now, in the perennial struggle for democracy and freedom, Ukraine and its people are on the frontlines fighting to save their nation; I also want to thank my friend, the great American chef, José Andrés, and his team who helped feeling [sic] those – feeding those who are yearning to be free.*

Джо Байден нерідко використовує експлікатори пом'якшеної спонукальності задля створення ефекту єдності заходу перед наявними загрозами. Наприклад, у проілюстрованих нижче реченнях автор вказує на наслідки та закликає до спільних дій: *Let's remember: The hammer blow that brought down the Berlin Wall, the might that lifted the Iron Curtain were not the words of a single leader; it was the people of Europe who, for decades, fought to free themselves; Today, let us now have that faith again. Let us resolve to put the strength of democracies into action to thwart the designs of our – the designs*

of autocracy. Let us remember that the test of this moment is the test of all time.

Ефект безпосередності подій, що розгортаються досягнуто в аналізованому матеріалі за допомогою використання Present Continuous. *Yesterday, I met with the troops that are serving alongside our Polish allies to bolster NATO's frontline defenses. The World Food Programme told us that despite significant obstacles, at least some relief is getting to major cities in Ukraine, but not Metropol – no, excuse me, Mar – not Mariupol, because Russian forces are blocking relief supplies.*

Висновки. Для промови Джозефа Байдена характерне частотне використання лінгвопрагматичних маркерів, які слугують прямими та непрямими репрезентантами, вможливаючи досягнення риторично емпатичної інтерпретації інформації, яка передається адресатові від адресанта та насичена емоційними апеляціями, історичними паралелями та політичними меседжами, зокрема: утвердження національної свідомості громадян та об'єднання націй задля незалежності та миру. Перспективу подальших наукових студій вбачаємо у порівняльному дослідженні виступів американських політиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гурко О. В. Лінгвостилістична специфіка політичних промов В. Зеленського. *Вчені записки ТНУ. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). Ч.1. №4. 2022. С. 18–22. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/part_1/4.pdf
2. Гурко О. В. Структурний та прагмалінгвістичний аспект розмовного дискурсу В. Зеленського (на матеріалі українсько-англійського перекладу вечірньої промови від 09.03.2025). *Закарпатські філологічні студії*. № 39. 2025. С. 166–170. URL: http://zfsjournal.uzhnu.uz.ua/archive/39/part_2/31.pdf
3. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів 74 німецьких політичних діячів кінця 20 століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Одеса, 2001. 19 с.
4. Мелкумова Т.В. Виразальні можливості риторичних питань у писемному інформаційному мовленні. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. Вип. 3. 2009. С. 107–112.
5. Стецик Т. С. Лінгвопрагматичні стратегії персуазивності в дебатах і промовах сучасних американських політиків: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 – германські мови. Чернівці. 2015. 262 с.
6. Тимошук Н. М. Ukraine is still independent and free: аналіз промов Джозефа Байдена щодо війни в Україні. *Нова філологія*. 2025. Вип. 97. С. 114–121.
7. Худолій А. О. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Філологічна. 2014. Вип. 42. С. 174–177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2014_42_52.
8. Remarks by President Biden on the United Efforts of the Free World to Support the People of Ukraine, March 26, 2022 URL: <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-president-biden-on-the-united-efforts-of-the-free-world-to-support-the-people-of-ukraine/>

REFERENCES

1. Hurko O. V. (2022). Lihvostylistychna spetsyfika politychnykh promov V. Zelenskoho. [Linguostylistic specificity of V. Zelenskyi's political speeches] *Vcheni zapysky TNU. Seria: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 33(72), Ch.1(4). 18–22. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/part_1/4.pdf [in Ukrainian].
2. Hurko O. V. (2025). Strukturnyi ta prahmalinhvistychnyi aspekt rozmovnoho dyskursu V. Zelenskoho (na materialy ukrainsko-anhliiskoho perekladu vechirnoi promovy vid 09.03.2025). [Structural and pragmalinguistic aspect of V. Zelenskyi's spoken discourse (based on the Ukrainian-English translation of the evening speech of 09.03.2025)] *Zakarpatski filolohichni studii*, 39. 166–170. URL: http://zfsjournal.uzhnu.uz.ua/archive/39/part_2/31.pdf [in Ukrainian].
3. Didenko M. O. (2001). Politychnyi vystup yak typ tekstu (na materialy vystupiv 74 nimetskykh politychnykh diiachiv kintsia 20 stolittia) [Political speech as a type of text (based on speeches of 74 German politicians of the late 20th century)]: avtoref. dys. ...kand. filol. nauk : 10.02.04, Odesa. 19 p. [in Ukrainian].

4. Melkumova T. V. (2009). Vyrizhalni mozhyvosti rytorychnykh pytan u pysemnomu informatsiinomu movlenni [Expressive potential of rhetorical questions in written informational discourse] *Filolohichni studii: Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 3. 107–112. [in Ukrainian].
5. Stetsyk T. S. (2015). Linhvoprahamatychni stratehii persuazyvnosti v debatakh i promovakh suchasnykh amerykanskykh politykiv [Linguopragmatic strategies of persuasiveness in debates and speeches of modern American politicians]: dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.04 – hermanski movy, Chernivtsi. 262 p. [in Ukrainian].
6. Tymoshchuk N. M. (2025). Ukraine is still independent and free: analiz promov Dzhozefa Baidena shchodoviiny v Ukraini. [Ukraine is still independent and free: Analysis of Joseph Biden's speeches on the war in Ukraine] *Nova filolohiia*, 97. 114–121. [in Ukrainian].
7. Khudolii A. O. (2014). Politychnyi dyskurs yak obiekt linhvistychnoho analizu. [Political discourse as an object of linguistic analysis] *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia: Filolohichna*, 42. 174–177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuof_2014_42_52 [in Ukrainian].
8. Biden J. (2022, March 26). Remarks by President Biden on the united efforts of the free world to support the people of Ukraine. URL: <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-president-biden-on-the-united-efforts-of-the-free-world-to-support-the-people-of-ukraine/>

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 26.09.2025

Дата публікації: 23.10.2025